

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI U SRIJEDU 14. VELJAČE 2007.

ene u slubi Evanđelja

Draga braćo i sestre, danas, dovršavajući naša razmišljanja o svjedocima kršćanstva koje se rađa što ih spominju novozavjetni spisi, posvećujemo svoju pozornost mnogim enskim likovima koji su odigrali vanu i dragocjenu ulogu u širenju evanđelja. Njihovo svjedočanstvo ne moe biti zaboravljeno, u skladu s onim što je sam Isus rekao o eni koja mu je pomazala glavu malo prije njegove Muke: "Zaista, kaem vam, gdje se god bude propovijedalo ovo evanđelje, po svem svijetu, navješćivat će se i ovo što ona učini - njoj na spomen" (*Mt 26,13; Mk 14,9*). Povijesno moemo razdvojiti ulogu ena u prvom kršćanstvu na vrijeme Isusova zemaljskog ivota i vrijeme događaja koji se odnose na prvi kršćanski naraštaj.

Premda je Isus među svoje učenike izabrao dvanaestoricu muškaraca, da "budu s njime i da ih šalje propovijedati" (*Mk 3,14-15*), broju učenika bile su pridruene i mnoge ene. Nije mi namjera ovdje govoriti o onima koje je susretao usput, počevši od proročice Ane (usp. *Lk 2,36-38*), pa do Samarijanke (usp. *Iv 4,1-39*), Sirofeničanke (usp. *Mk 7,24-30*), ene s krvarenjem (usp. *Mt 9,20-22*) i grešnice kojoj je oprošteno (usp. *Lk 7,36-50*). Ne govorim ni o enama koje su likovi nekih od Isusovih prispodoba, kao što je na primjer ena koja mijesi kruh (*Mt 13,33*), ena koja gubi drahmu (*Lk 15,8-10*) ili udovica koja dosađuje sucu (*Lk 18,1-8*). Značajnije su za našu temu one ene koje su odigrale aktivnu ulogu u sklopu Isusova poslanja. Na prvom mjestu misao se naravno upravlja prema Djevici Mariji, koja je svojom vjerom i majčinskom zauzetošću na jedinstven način sudjelovala u našem otkupljenju, tako da ju je Elizabeta mogla nazvati "blaenom među enama" (*Lk 1,42*), dodajući: "blaena ti što povjerova" (*Lk 1,45*). Postavši učenicom Sina, Marija je u Kani pokazala potpuno povjerenje u njega (usp. *Iv 2,5*) te ga je slijedila sve do podno kria, gdje je od njega primila majčinsko poslanje prema svim njegovim učenicima uosobljenima tada u Ivanu (usp. *Iv 19,25-27*).

Tu su potom razne ene koje su s različitih razloga okruivale Isusovu osobu i imale odgovorne uloge. Rječit su primjer ene koje su slijedile Isusa kako bi mu svojim materijalnim sredstvima pomagale, a od kojih Luka poimenično spominje tri: Mariju iz Magdale, Ivanu, Suzanu i "mnoge druge" (usp. *Lk* 8,2-3); potom sestre Marta i Marija koje su ga primile u kuću (usp. *Lk* 10,38-42; *Iv* 11,20-28s); ene koje, za razliku od Dvanaestorice, nisu napustile Isusa na času Muke (usp. *Mt* 27,56.61; *Mk* 15,40). Među njima osobito se ističe Magdalena, koja nije samo nazočila Muci, nego je bila i prvi svjedok i navjestitelj Uskrsloga (usp. *Iv* 20,1.11-18). Upravo Mariji iz Magdale Sveti Toma Akvinski daje naročiti naslov "apostolice apostola" (apostolorum apostola), posvećujući joj ovo lijepo tumačenje: "Kao što je jedna ena prvom čovjeku navijestila riječi smrti, tako jedna ena prva apostolima naviješta riječi ivota" (Super Ioannem, ed. Cai, § 2519).

I u krugu prve Crkve enska je prisutnost sve samo ne nevana. Ne elimo govoriti o četiri neimenovane kćeri "đakona" Filipa, koje su ivjele u Cezareji Primorskoj i bile obdarene "proročkim darom", to jest sposobnošću javnog nastupa pod djelovanjem Duha Svetoga (usp. *Dj* 21,9). Kratkoća izvještaja o njima ne dozvoljava preciznije zaključke. Zapravo svetom Pavlu dugujemo širu dokumentaciju o dostojanstvu i ulozi ene u Crkvi. On polazi od temeljnog načela prema kojemu za krštenike ne samo da "nema više: idov - Grk... rob - slobodnjak", nego ni "muško - ensko." Razlog je tomu što smo "svi Jedan u Kristu Isusu" (*Gal* 3,28), to jest svi su zdrueni u isto temeljno dostojanstvo, premda svatko ima naročitu ulogu (usp. 1 *Kor* 12,27-30).

Apostol prihvaća kao nešto normalno da u kršćanskoj zajednici ena moe "proricati" (1 *Kor* 11,5), to jest javno govoriti pod utjecajem Duha Svetoga, dokle god je to na izgradnju zajednice. Stoga i sljedeća pouka da enama na kršćanskim skupovima "nije dopušteno govoriti" (1 *Kor* 14,34) treba biti relativizirana, premda se o tom problemu, čije rješenje prepuštamo egzegetima, još uvijek raspravlja. Prošle smo srijede već susreli lik Priske ili Priscile, ene Akviline, koja je u dva slučaja začudo navedena prije svoga mua (usp. *Dj* 18,18; *Rim* 16,3): i jedno i drugo u svakom slučaju Pavao označuje kao svoje "suradnike" (*Rim* 16,3).

Neke druge vane likove ne moemo zanemariti. Potrebno je, na primjer, imati na umu da je kratku Poslanicu Filemonu Pavao zapravo naslovio na jednu enu imenom "Apija" (usp. *Fim* 2). Vulgata svetog Jeronima označuje ju kao "soror carissima" (predraga sestra) te se mora zaključiti da je u zajednici u Kolosima ona zasigurno zauzimala značajno mjesto. U svakom slučaju, to je jedina ena što je Pavao spominje među naslovniciima svojih poslanica. Na drugom mjestu Pavao spominje neku "Febu", označenu kao "posluiteljicu" (grč. diakonos) Crkve u Kenhreji, lučkom gradiću istočno od Korinta (usp. *Rim* 16,1-2). Premda taj naslov još nije imao točno određeno ministerijalno značenje hijerarhijskog reda, on izriče pravu odgovornu slubu što ju je ova ena vršila u korist te kršćanske zajednice. Pavao preporučuje da je se primi srdačno te joj se pomogne "u svemu što ustreba", te dodaje: "ona je bila zaštitnicom mnogima i meni samomu." U istom kontekstu apostol Pavao vrlo istančanim opisima spominje imena drugih ena: Marija, Trifena, Trifoza i "Ijubljenu" Persidu, kao i Juliju, za koje otvoreno piše da su se "mnogo trudile za vas" ili "mnogo trudile u Gospodinu" (*Rim* 16,6.12a.12b.15), ističući tako njihovu snanu crkvenu

zauzetost. U Crkvi u Filipima mora da su izrazitu ulogu imale dvije ene imenom "Evodija i Sintiha" (*Fil* 4,2): Pavlovo pozivanje na njihovu međusobnu slogu daje naslutiti da svu ove dvije ene imale značajnu ulogu unutar te zajednice.

U biti, povijest kršćanstva razvijala bi se sasvim drugačije da joj svoj velikodušni doprinos nisu dale i ene. Stoga, kao što je napisao moj časni prethodnik Ivan Pavao II. u apostolskom pismu *Mulieris dignitatem*, "Crkva zahvaljuje svim enama i svakoj ponaosob... Crkva zahvaljuje za sve izraze enskoga "genija" koji su se pojavili kroz povijest u svim narodima i dravama; zahvaljuje za sve karizme što ih Duh Sveti daje enama u povijesti Naroda Bojega, za sve pobjede što ih sama duguje njihovoj vjeri, nadi i ljubavi: zahvaljuje za sve plodove enske svetosti" (br. 31). Kao što se vidi, pohvala se odnosi na ene i izrečena je u ime čitave crkvene zajednice. I mi se pridruujemo toj pohvali, zahvaljujući Gospodinu jer vodi Crkvu slueći se bez razlike muškarcima i enama, koji znaju kako da njihova vjera i njihovo krštenje donesu plod za dobro čitavog crkvenoga Tijela, na veću slavu Boju.